

Caroline Lamarche

Een zekere vaagheid

Er is de laatste tijd zeer veel te doen om het begrip 'meertaligheid'. Er moet echter niet verhuld worden dat ze op verschillende vlakken gepaard gaat met een zekere vaagheid.

(Michèle Verdelhan-Bourgade: Plurilinguisme: pluralité des problèmes, pluralité des approches)

Caroline Lamarche: 'Er zijn de zonderlingen, de welbespraakten, de knorrigen, de verstrooiden, maar in principe vergeet niemand meertalig te zijn.'

Brussel, veeltalig? Als we onze oren spitsen, ja, zelfs meer dan New York, Mexico of Peking. We horen Engels, Arabisch, Spaans, Italiaans, Frans, Japans, Afghaans, Nederlands, Roemeens en nasale, ruwe, palatale en zachte klanken. Het is zoals de chocolade in de Sint-Hubertusgalerijen: Neuhaus, Corné, Mary, Marcolini, verderop Leonidas, Elisabeth en enkele chocoldefontein in de straten waar Manneken Pis in miniatuur verkocht wordt, net als geborduurde kussens. Welkom in de streek waar de chocolade en het vloeibare goud vloeien, ver van de melk en honing van het Beloofde Land waar iedereen in vrede, en bij voorkeur eentalig, zou leven. Ondanks de 104 in kaart gebrachte talen en onze toeristen die dol zijn op lekker eten, heerst er hier een verborgen onbegrip. Al die chocolaatjes praten namelijk nauwelijks met elkaar, meestal negeren ze elkaar zelfs: de elegante en de te fel gesuikerde, de zwarte en de gevulde, die met truffel en die met praliné. Persoonlijk vind ik ze overschat. In Parijs zijn ze veel minder smeug, zonder twijfel minder rijk, maar zoveel gemakkelijker verteerbaar... Helaas praten ze niet ons keukenengels, dat van elke Brusselaar een hartelijke gids maakt voor de verdwaalde toerist. Als we dus op zoek moeten gaan naar de aantrekkingskracht van Brussel, zal het volgende genoemd worden: Ze heeft een hart en tolereert zeer veel bijzonderheden. Er zijn bijvoorbeeld mensen die belastingen betalen, en anderen die iedere avond de Europese wijk verlaten met zekerheid op een inkomen dat niet belast wordt. Er zijn degenen die u in verleiding brengen met een viool, en anderen die dat met een baby, drie konijnen of vijf honden doen. Er zijn er die souvenirs Made in China verkopen en anderen die ambachtelijke kant aanbieden. Er zijn de zonderlingen, de welbespraakten, de knorrigen, de verstrooiden, maar in principe vergeet niemand meertalig te zijn. Brussel is zelfs uitvinder van opvoeringen met boventiteling.

De gezelschappen komen uit Argentinië, China of Slovenië, de tekst wordt tot een derde herleid, vertaald en geprojecteerd boven het schouwspel. Zo simpel is het: u kan het Frans of het Nederlands lezen. De toenemende meertaligheid valt hier namelijk samen met een selectieve tweetaligheid. In het internationale literatuurhuis in Brussel bijvoorbeeld, zijn de Vlamingen drietalig en de Franstaligen eentalig. Maar we moeten het toegeven: de Franstaligen zijn erg moedig aangezien ze zich jarenlang inzetten om in minder dan drie maanden het Nederlands onder de knie te krijgen. Er zijn natuurlijk opvallende uitzonderingen. Zo zijn er bijvoorbeeld Fransen die, tegen hun reputatie in, het Nederlands in een recordtijd weten te beheersen, omdat dat nodig was voor hun werk. Maar beschouwen zij zich als "Franstalig"? Natuurlijk niet. En wat denken de dappere buitenlanders van de teugelloze polemieken rond de taalquota, die de verdeling van de liedjes in de Brusselse metro reglementeert? Gelukkig verzoenen onze mooie cafés iedereen, zelfs als de dienststers steevast Frans praten wanneer ze de *half Franse en half Nederlandse menukaart* voorstellen. Het is beter om naar Durbuy te gaan, waar de kaart aangeboden wordt in de taal van Vondel. Dit gezegd zijnde: nu we de Bozar en Cinematek hebben, waarom zouden we het verengelste "Brussels", dat ons verachtelijk opgelegd wordt, niet vervangen door het "Brüsel" uit *De Duistere Steden* of het prikkelende "Bruxel", voorgesteld door enkele verlichte burgers (*)? Is dit allemaal te Belgisch? Niet Engels genoeg? Of niet genoeg van helemaal niets? ■

(*)Vinz Otesanek, *Un nouveau nom pour une ville multilingue?* C4 n°219, winter 201